

Stadsfæstelse saa smukt, saa klogt og saa værdigt, som det omtrent lod sig gjøre, men efterat have erkjendt dette, kan jeg ikke nægte, at jeg har en Tvivl som, at han, hvis han selv havde været Kirkeminister, vilde have stillet dette Forslag. Det er for mange Aar siden sagt om den ærede Rigsdagsmand, at en af dem, hvis Stemme lod høit i dette Thing, at han havde en særegen Dygtighed i at ghyde Olie paa de oprørte Blande, og denne Egenkab, hvoraf han saa lidt har viist sig i Besiddelse, har han atter idag viist, at han er i Besiddelse af. Han har forsvaret Ministerens Fordring for at træde mæglende imellem Regjeringen og Forslagsstillerne, men jeg troer — hvad jeg ogsaa synes at skimte — at det kun var hans Lyft, hans Tilbøjelighed til at nærme, hvad der fjerner sig, til at mægle mellem stridende Parter, der bragte ham til at føre dette Forsvar. Han gjorde opmærksom paa, at selv om Loven blev vedtagen med Fleertallets Forslag om den kongelige Stadsfæstelse, var det dog saa godt som utænkeligt, at den kunde blive misbrugt, at den vilde blive brugt, uden naar der saa at sige, var en tvingende Nødvendighed for at bruge den, og han gjorde tillige opmærksom paa, at der ved Siden af Regjeringen stod den Rigsdag, fra hvilken Loven var udgaaet, som kjendte den, som vidste dens Betydning, og som vilde vaage over, at den ikke blev misbrugt. Det vil sige, at han trøstede os med og opfordrede os til at stole paa den moraliske Garanti; men dersom den i det Hele taget kunde fyldestgjøre, hvorfor da holde sig til skrevne Love? Havde man nok i den moraliske Garanti, skrev man ingen Love, men nu skriver man netop Love, saaledes at man ikke behøver, eller dog saa lidt som muligt behøver den moraliske Garanti, og det troer jeg er rigtigt. Desuden turde det vel være muligt, at der baade ligeoverfor Rigsdagen og ligeoverfor Rigsraadet nu og da er fæet Noget, der kunde betegnes enten som Brud paa eller som en Omgaaen af de bestaaende Love, men Forholdene have været saaledes, at baade Rigsdag og Rigsraad have følt sig opfordrede, ja forpligtede til at lukke baade det ene og det andet Die derfor; jeg kan derfor ikke slaae mig tiltaals ved den moraliske Garanti. — Naar han end-

videre sagde, at hvis vi vedtog den Lov, maa det ansees som en Selvfølge, at Ryslinge Frimenighed vil faae den kongelige Stadsfæstelse paa den Præst, den har kaldet, og naar han ligeledes meente, at der var overveiende Sandsynlighed for, at det Samme vilde stee med den hornholmske Frimenighed, saa svarer jeg dertil, at ganske vist interesserer baade den fynske og den hornholmske Frimenighed mig meget, og uagtet jeg kjender Noget til den ene Frimenighed og slet Intet til den anden, uagtet jeg kjender den ene Præst meget nøie, og aldrig har seet den anden for mine Dine, betænker jeg mig dog ikke paa at sige, at de interessere begge lige meget; men ingen af dem interessere mig saa meget, at jeg skulde ansee det for at være af særlig Vigtighed at faae en Lov vedtagen for dem alene. Nei, det er den kirkelige Frihed i det Hele taget, det for mig gjælder om, og om ogsaa den kongelige Ansættelse laa foran mig, og jeg var vis paa, at den vilde komme begge disse Menigheders frit valgte Præster tilgode, vilde min Stilling ikke i fjerneste Maade forandre sig. Det er ikke disse to Menigheder og deres frit valgte Præster, der særlig interessere mig eller have bragt mig til baade igaar og idag at tage Ordet, men det er den kirkelige Frihed i det Hele taget, og saalænge man ikke kan sikke mig, at enhver Frimenighed, der fremtidig maatte danne sig, vil faae den forlangte kongelige Stadsfæstelse paa dens frit valgte Præst, saalænge er jeg i ingen Henseende beroliget, saalænge kan jeg ikke gaae ind paa Fleertallets Forslag. Det er sagt, at Stadsfæstelsen var en blot Formalitet, men det troer jeg ikke, fordi det staaer mig klart, at den Stadsfæstelse, som kan og skal gives, naar vedkommende Menighed kan vedblive at henregnes til Folketirken, ogsaa kan nægtes, men jeg tilstaaer, at jeg ikke tør bidrage Noget som helst til, at det skulde nægtes en hvilken som helst Menighed i Folket at samle sig om en frit valgt Præst, han være saa, hvem han vil.

Berg: Jeg skal erindre, at Tiden er meget langt fremstreden, og derfor affære mange af de Bemærkninger, jeg ellers kunde have Lyft til at gjøre i denne Sag, uagtet jeg oprinde-